

Nr 154

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag angående visst lotteriförfarande i samband med återbetalning av överskjutande preliminär skatt jämte i ämnet väckta motioner.

(5:e avd.)

I propositionen nr 181 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 17 oktober 1957, föreslagit riksdagen att *dels* besluta att genom fullmäktiges i riksgäldskontoret försorg skall utfärdas skattepremieobligationer och anordnas vinstutlottning i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen förordat, *dels ock* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1957/58 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag å 7 200 000 kronor till Anordnande av vinstutlottning m. m. i samband med återbetalning av överskjutande preliminär skatt.

I statsrådsprotokollet erinras inledningsvis om att 1956 års riksdag (prop. nr 189, SU nr 180, r. skr. nr 360) biföll ett förslag angående ett särskilt lotteriförfarande i samband med återbetalningen på hösten 1956 av överskjutande preliminär skatt. Vidare lämnas en redogörelse för gällande bestämmelser om återbetalning av överskjutande preliminär skatt m. m. samt för erfarenheterna av 1956 års skattelotteri. I dessa hänseenden får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, s. 2—5.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Såsom jag framhöll i propositionen nr 189 till 1956 års riksdag leder de nu gällande reglerna för återbetalning av överskjutande skatt och uppbörd av kvarstående skatt till att de säsongmässiga svängningarna mellan utgifts- och inkomstöverskott på statsbudgeten blir väsentligt större än de vid en utjämning av nämnda betalningar över budgetåret skulle behöva vara. Till en betydande del — 500 å 600 milj. kronor — sammanhänger utgiftsöverskottet under hösthalvåret med utbetalningarna av överskjutande skatt under årets sista månader.

Det föregående år prövade systemet med skattepremieobligationer var ett försök att genom frivillig medverkan av de återbetalningsberättigade förlägga utbetalningen av överskjutande preliminär skatt till vårhalvåret eller sålunda till den del av året, då uppbörden av kvarstående skatt äger rum. — Att lotteriet vann en relativt liten anslutning, sammanlagt såldes skattepremieobligationer för ca 68,5 miljoner kronor, torde i första hand ha berott på att förfarandet var nytt och oprövat. Utgångsläget är i år ett annat. Förfarandet har tillvunnit sig en vidsträckt publicitet och blivit känt bland allmänheten. Ett motsvarande lotteri vid skatteåterbetalningen efter 1957 års taxering kan

därför antas vinna större anslutning än föregående år och innebär närmast ett fullföljande av det försök, som då gjordes.

Under hänvisning härtill vill jag förorda att även innevarande år anordnas ett vinstutlottningförfarande i samband med återbetalningen av överskjutande preliminär skatt. I huvudsak bör lotteriet anordnas på samma sätt som föregående år. Följande ändringar bör dock företagas.

Med hänsyn till det ändrade ränteläget torde man få utgå från att 3,6 miljoner kronor per miljon obligationer skall täcka vinstbeloppen samt de å lotteriet belöpnade administrationskostnaderna. Efter dragning i april månad bör utbetalningen av vinster och inlösen av obligationer ta sin början å tid som fullmäktige i riksgäldskontoret bestämmer, dock senast den 10 maj 1958. Åt fullmäktige torde vidare böra överlämnas att fastställa grundlånebelopp och, i förekommande fall, tillägglånebelopp för skattepremieobligationerna samt att inom ramen för nämnda relationstal bestämma vinstplansens närmare utseende.

För lotteriet bör under sjunde huvudtiteln anvisas ett förslagsanslag om 7,2 milj. kronor, motsvarande kostnaderna för ett lotteri å 2 milj. obligationer. De särskilda kostnader, som kan uppkomma för postverket, torde liksom i fjol få utgå från det under sjunde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Mannerskantz* och *Bergh* (I: 555) samt den andra inom andra kammaren av herrar *Dickson* och *Eliasson* i Moholm (II: 701), i vilka hemställts att riksdagen måtte dels avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 181, dels ock antaga ett i motionerna framställt förslag angående ändring av 69 § 1 mom. uppbördsförfordningen den 5 juni 1953 (nr 272);

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Danmans* (I: 556) samt den andra inom andra kammaren av herrar *Boija* och *Carlsson* i Tibro (II: 702), i vilka hemställts att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 181.

I fråga om motiveringen för ifrågavarande yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 701 och II: 702.

Utskottet. När utskottet förra året hade att behandla ett då framlagt, med det förevarande likartat förslag till lotteriförfarande i samband med återbetalning av överskjutande preliminär skatt, framhöll utskottet att den föreslagna anordningen närmast hade karaktären av ett försök, begränsat till skatteåterbetalningen efter 1956 års taxering. Utskottet underströk i anslutning härtill, att det i frågans dåvarande läge borde hållas helt öppet huruvida förfarandet borde upprepas nästa år eller om andra utvägar borde prövas.

I den nu föreliggande propositionen föreslås att även innevarande år anordnas ett vinstutlottningförfarande i samband med återbetalningen av överskjutande preliminär skatt. Departementschefen har framhållit att de nu gällande reglerna för återbetalning av överskjutande skatt och uppbörd av kvarstående skatt leder till att de säsongmässiga svängningarna mellan utgifts- och inkomstöverskott på statsbudgeten blir väsentligt större än de

vid en utjämning av nämnda betalningar över budgetåret skulle behöva vara. Den förordade anordningen är ett uttryck för en strävan att åstadkomma en utjämning i nämnda hänseende.

Under erinran om att lotteriet förra året vann en relativt liten anslutning, bl. a. beroende på att förfarandet då var nytt och oprövat, har departementschefen framhållit att utgångsläget i år är ett annat och att ett lotteri efter årets taxering kan antas vinna större anslutning än föregående år och närmast innebär ett fullföljande av det försök som då gjordes.

Utskottet anser för sin del skäl föreligga för att det i fjol gjorda försöket av ifrågavarande slag fullföljes i år och ansluter sig till vad departementschefen anfört till stöd för det nu framlagda förslaget, vilket innefattar vissa ändringar i jämförelse med fjolårets lotteri. Utskottet tillstyrker därför ifrågavarande förslag och avstyrker i enlighet härmed de i motionerna I: 555 och II: 701 samt I: 556 och II: 702 framställda yrkandena.

Mot den i propositionen gjorda anslagsberäkningen har utskottet inte funnit anledning till erinran.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

A. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 555 och II: 701 samt I: 556 och II: 702, förstnämnda bägge motioner såvitt här är i fråga,

1. besluta att genom fullmäktiges i riksgäldskontoret försorg skall utfärdas skattepremieobligationer och anordnas vinstutlottning i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 17 oktober 1957 förordats;

2. till *Anordnande av vinstutlottning m. m. i samband med återbetalningen av överskjutande preliminär skatt* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1957/58 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 7 200 000 kronor;

B. att motionerna I: 555 och II: 701, såvitt de avse ändring av uppbördsförordningen, icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 8 november 1957

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Ohlon, Gillström, fröken Andersson, herrar Gustaf Andersson, Einar Persson, Sundelin, Erik Svedberg, Holmqvist, Lodenius, Mossberger, Söderberg och Jacobsson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Petterson i Degerfors, Staxäng, fröken Elmén, herrar Svensson i Alingsås, Gustafsson i Stockholm, Widén, Blidfors, Almgren, Andreasson, fröken Vinge, herrar Nelander och Gustafsson i Mem.

Reservationer

1) av herrar *Ohlon, Sundelin, Jacobsson*, fröken *Elmén*, herr *Widén*, fröken *Vinge* och herr *Nelander*, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»1956 års skattelotteri beslöts uttryckligen såsom ett försök. De erfarenheter som vunnits visar enligt utskottets mening att allmänhetens intresse av att uppskjuta utkvitteringen av överskjutande skatt mot ett deltagande i ett lotteri av den utbudna karaktären var svagt. Av utbudna 2 miljoner obligationer såldes 685 000, och i stället för ett beräknat belopp av 200 miljoner kronor stannade upplåningen vid 68,5 miljoner kronor. Med hänsyn till att det totala beloppet av s. k. källskatteåterbäring uppgick till 568 miljoner kronor kom försäljningen av skattepremieobligationer att i stort sett sakna praktisk betydelse för det syfte som avsågs, nämligen att lätta statskassans vid årsskiftet eljest akuta likviditetsproblem. Utskottet delar således den i motionerna I: 556 och II: 702 framförda uppfattningen att skattelotteriet ej bör upprepas.

Det i motionerna I: 555 och II: 701 framförda förslaget om en viss räntesättning på återbäring som får inestå anser sig utskottet inte nu kunna förorda.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

A. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 555 och II: 701 samt I: 556 och II: 702, förstnämnda bägge motioner såvitt här är i fråga, avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition;

B. att motionerna I: 555 och II: 701, såvitt de avse ändring av uppborðsförordningen, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.»

2) av fröken *Andersson*, herrar *Skoglund* i Doverstorp och *Staxäng*, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet finner det i och för sig angeläget att en utjämning över budgetåret av statens utbetalningar åstadkommes. Mot propositionens målsättning har utskottet intet att invända, särskilt som det förutsättes att man skall lita till skattebetalarnas frivilliga medverkan.

Däremot kan utskottet inte ansluta sig till tanken att man för detta ändamål ånyo skall anordna ett statligt lotteri för dem som avstår från att uttaga sin överskjutande skatt i december. Utskottet ansluter sig i detta avseende helt till de principiella synpunkter vilka framföres i motionerna I: 555 och II: 701. Utskottet avstyrker alltså förevarande proposition.

I de nämnda motionerna har föreslagits, att skattskyldiga, som avstår från att uttaga överskjutande skatt till tidigast den 15 juni året efter det vederbörlig debetsedel å slutlig skatt utsänts, skall få åtnjuta ränta på den överskjutande skatten efter 4 procent, motsvarande för helt år ca 8 procent. Motionärerna har vidare förordat, att statsmakterna genom särskilda åtgärder skall söka utbygga detta system så att viss del av det härigenom uppkomna kortsiktiga sparandet kan göras mera långsiktigt. Anordningen bör enligt motionärernas mening icke bli en engångsföreteelse utan särskilda bestämmelser härom intagas i uppbördsförordningen. Utskottet anser, att motionärerna anfört bärande skäl för sin ståndpunkt och att de framlagda förslagen är lämpligt utformade samt tillstyrker därför bifall till motionerna.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

A. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 555 och II: 701 samt I: 556 och II: 702, förstnämnda bägge motioner såvitt här är i fråga, avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition;

B. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 555 och II: 701, såvitt här är i fråga, för sin del antaga följande förslag till

Förordning

angående ändring av 69 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)

Härigenom förordnas att 69 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272) skall erhålla följande ändrade lydelse.

69 §.

1 mom. Därest den --- — — preliminär skatt.

Ränta som — — — den skattskyldige.

Därest skattskyldig, för vilken den slutliga skatten överstiger den preliminära, låter det belopp, som enligt debetsedel å slutlig skatt tillkommer honom, innestå till den 15 juni året efter det debitering skett, äger han erhålla ränta med 4 % å det innestående beloppet, avrundat till närmast lägre hundratal kronor.

Därest sålunda innestående belopp jämte ränta icke uttagits av den skattskyldige senast den 15 juli, skall beloppet för den skattskyldiges räkning överföras å sparkonto hos

bank som den skattskyldige angivit eller som eljest bedömes vara den för den skattskyldige lämpligaste.

Kungl. Maj:t eller den myndighet Kungl. Maj:t bestämmer äger utfärda för tillämpningen av tredje och fjärde styckena erforderliga föreskrifter.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därom meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och skall tillämpas jämväl med avseende å överskjutande skatt enligt debetsedel å slutlig skatt 1957.»